

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 2 stycznia 2023 r.

Pozycja 2

POSTANOWIENIE

z dnia 12 października 2022 r.

Sygn. akt Ts 211/21

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Jakub Stelina – przewodniczący
Stanisław Piotrowicz – sprawozdawca
Bartłomiej Sochański,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 18 maja 2022 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej M.J.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 26 lipca 2021 r. (data nadania) M.J. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, zakwestionował zgodność:

– art. 399 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43 poz. 296, ze zm.; dalej: k.p.c.) w zakresie zwrotu „prawomocnym wyrokiem”, z art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1 w związku z art. 2; art. 32 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1; art. 2 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji;

– art. 50 § 3 ust. 2 k.p.c. z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

2. Postanowieniem z 18 maja 2022 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 31 maja 2022 r.) Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu skardze na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK). W uzasadnieniu wskazał, że skarga konstytucyjna nie spełnia określonego w art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK wymogu wskazania wolności lub praw skarżącego oraz sposobu w jaki jego zdaniem, zostały one naruszone. Nie spełnia także określonej w art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK przesłanki uzasadnienia zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem skarżącego, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie.

W odniesieniu do zarzutów skargi Trybunał wskazał, że zarzut niekonstytucyjności art. 399 § 1 k.p.c. nie spełnia wynikającego z art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK wymogu wskazania związku pomiędzy naruszeniem prawa podmiotowego i ostatecznym orzeczeniem jako środkiem naruszenia oraz niekonstytucyjnością podstawy prawnej orzeczenia. Okoliczność, zgodnie z którą wniesiona przez skarżącego w trybie art. 399 § 1 k.p.c. skarga o wznowienie postępowania została odrzucona nie oznacza bowiem, że środek taki nie przysługuje skarżącemu na innej podstawie prawnej. Przyjęcie zaś, iż sąd odrzucił skargę o wznowienie postępowania wbrew art. 399 § 1 k.p.c. powoduje, że przedmiotem zarzutu jego niekonstytucyjności byłoby wadliwe i naruszające zasady wykładni ostateczne orzeczenie wydane w sprawie objętej wniesioną skargą konstytucyjną, podczas gdy korekta wskazanego orzeczenia w postępowaniu przed Trybunałem jest niedopuszczalna, gdyż w trybie skargi konstytucyjnej Trybunał – co do zasady – nie ma *de lege fundamentalis* kompetencji do kontroli prawidłowości ustaleń sądów czy organów administracji publicznej rozstrzygających w indywidualnych sprawach. Wobec tego, że w sprawie, której skarga konstytucyjna dotyczy, podstawę odrzucenia skargi o wznowienie postępowania stanowiła jej niedopuszczalność (art. 410 § 1 k.p.c.), a skarga konstytucyjna nie zawiera żadnego argumentu wyjaśniającego, w jaki sposób art. 50 § 3 k.p.c., determinując treść ostatecznego orzeczenia, wpłynął na prawo skarżącego do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji), również zarzut niekonstytucyjności art. 50 § 3 k.p.c. nie spełnia wymogów formalnych określonych w art. 53 ust. 1 pkt 1-3 u.o.t.p.TK.

Ostatnią podstawą odmowy było nieusunięcie przez skarżącego braków formalnych, wskazanych w części punktu pierwszego zarządzenia sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 15 grudnia 2021 r. Skarżący nie doręczył bowiem Trybunałowi orzeczeń wydanych w następstwie postanowienia Sądu Apelacyjnego w K. z 21 kwietnia 2021 r. (sygn. akt [...]), podczas gdy zgodnie z art. 53 ust. 2 pkt 2 u.o.t.p.TK do skargi konstytucyjnej dołącza się wyroki, decyzje lub inne rozstrzygnięcia potwierdzające wyczerpanie drogi prawnej, treścią których Trybunał Konstytucyjny, oceniając wskazany w skardze sposób naruszenia (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK) jest związany (art. 67 ust. 1 w związku z art. 53 ust. 1 pkt 1-2 i ust. 2 pkt 1-2 u.o.t.p.TK).

3. Pismem z 6 czerwca 2022 r. (data nadania) skarżący wniósł zażalenie na postanowienie Trybunału o odmowie nadania skardze dalszego biegu, w którym podniósł następujące argumenty. Po pierwsze, „strona w sposób niezwykle obfity uzasadniła zarzuty skargi konstytucyjnej na 8 stronach pisma procesowego” (s. 2 zażalenia). Po drugie, żaden przepis ustawy „nie wskazuje na obowiązek uprawdopodobnienia czy wykazania przez skarżącego niekonstytucyjności przepisów albo na obowiązek sporządzenia autorskiego wywodu zawierającego wyłącznie własne spostrzeżenia i uwagi strony lub jej pełnomocnika” (s. 2 zażalenia). Po trzecie, „o ile określenie kwestionowanego przepisu, wskazanie naruszonych wolności i praw oraz uzasadnienie zarzutu – pozostają w możliwościach przeciętnego zawodowego pełnomocnika to już właściwa dogłębna i nie budząca wątpliwości analiza skutków działania zaskarżonej normy prawnej może przekraczać możliwości pojedynczej osoby – nawet jeśli jest ona zawodowym pełnomocnikiem” (s. 3 zażalenia). Dlatego skarżący powinien jedynie „wskazać zaskarżony przepis, opisać dokładnie stan faktyczny i uzasadnić (nawet pobieżnie) swój pogląd dlaczego zaskarżony przepis w odczuciu strony narusza jej prawa i wolności konstytucyjne oraz w jaki sposób miało to miejsce” (s. 3 zażalenia). Po czwarte, skarga konstytucyjna nie jest oczywiście bezzasadna (s. 5 zażalenia).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał w składzie trzech sędziów rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p.TK).

Wniesione zażalenie nie podważyło podstaw odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Odnosząc się do pierwszego argumentu zażalenia wskazać należy, że nie liczba stron skargi konstytucyjnej ani pisma procesowego w sprawie usunięcia jej braków formalnych lecz to, czy zawarto w niej uzasadnienie zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem skarżącego, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie, stanowi podstawę do oceny, czy spełniony został wymóg formalny określony w art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK. Wymogu tego nie spełniają natomiast, zawarte w uzasadnieniu skargi obszernie cytaty z orzecznictwa Trybunału oraz ogólne, oceny czy twierdzenia skarżącego. Wbrew zarzutom zażalenia, odmowa nadania skardze dalszego biegu nie opierała się również na przekonaniu, że skarga konstytucyjna powinna zawierać „wyłącznie własne spostrzeżenia i uwagi strony lub jej pełnomocnika”. Należy wskazać, że zgodnie z art. 44 ust. 1 u.o.t.p.TK, w zakresie sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej oraz zażalenia na postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, a także reprezentowania skarżącego w postępowaniu przed Trybunałem istnieje obowiązek zastępstwa skarżącego przez adwokata lub radcę prawnego, chyba że skarżącym jest sędzia, prokurator, adwokat, radca prawny, notariusz, profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych. Skarga konstytucyjna stanowi bowiem sformalizowany środek ochrony konstytucyjnych praw lub wolności i jej wniesienie wymaga uprzedniego spełnienia szeregu przesłanek stanowiących *conditio sine qua non* merytorycznego rozpoznania skargi (wyrok TK z 22 listopada 2005 r., sygn. SK 8/05, OTK ZU nr 10/A/2005, poz. 117 oraz postanowienie pełnego składu TK z 6 lipca 2005 r., sygn. SK 27/04, OTK ZU nr 7/A/2005, poz. 84, a także postanowienia TK z: 22 marca 2016 r., sygn. SK 6/15, OTK ZU A/2016, poz. 4; 14 grudnia 2021 r., sygn. SK 63/21, OTK ZU A/2022, poz. 4; zob. również postanowienie TK z 10 września 2020 r., sygn. SK 44/19, OTK ZU A/2020, poz. 47). Dlatego w zaskarżonym postanowieniu Trybunał Konstytucyjny trafnie podkreślił, iż ciężar uzasadnienia niezgodności kwestionowanego przepisu ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem spoczywa na skarżącym (zob. postanowienie pełnego składu TK z 22 lipca 2015 r., sygn. SK 20/14, OTK ZU nr 7/A/2015, poz. 115). Zgodnie z art. 67 ust. 1 u.o.t.p.TK Trybunał przy orzekaniu jest bowiem związany zakresem zaskarżenia wskazanym we wniosku, pytaniu prawnym albo skardze konstytucyjnej

Zażalenie nie odnosi się również do pozostałych argumentów uzasadnienia zaskarżonego postanowienia Trybunału o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Nie przedstawia wskazanych w skardze konstytucyjnej wolności lub praw skarżącego ani sposobu w jaki, jego zdaniem, zostały one naruszone w sprawie, w związku z którą skarga została złożona (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK). Nie wskazuje także przedstawionych w skardze argumentów uzasadnienia zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem skarżącego, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie (art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK). Nie zmieniają tych ustaleń zaprezentowane w zażaleniu definicje „oczywistej bezzasadności roszczenia”, ponieważ w tym zakresie podstawy odmowy nadania skardze dalszego biegu nie stanowiła okoliczność zaklasyfikowania badanej skargi jako oczywiście

bezzasadnej w rozumieniu art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK, lecz ocena, że nie spełnia ona wymagań określonych w ustawie (art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK). Zażalenie nie odnosi się również do oceny, iż braki formalne określone w części punktu pierwszego zarządzenia wzywającego skarżącego do doręczenia orzeczeń wydanych w następstwie wskazanego tam postanowienia, nie zostały usunięte (art. 61 ust. 4 pkt 2 u.o.t.p.TK).

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.